

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1987/2021
22.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник др Енике Вег, адвокат из ..., против туженог „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад, чији је пуномоћник Никола Шијан, адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 7/21 од 12.04.2021. године, у седници одржаној 22.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 7/21 од 12.04.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у у Новом Саду П1 1171/18 од 15.09.2020.године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је захтевано да се поништи као незаконито решење туженог број ... од 28.03.2018.године и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад и распореди на радно место које одговара његовој врсти и степену стручне спреме и радним способностима. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.400,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 7/21 од 12.04.2021. године укинута је првостепена пресуда у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да га распореди на радно место које одговара његовој врсти и степену стручне спреме и радним способностима и тужба у том делу одбачена, а у осталом делу жалба тужиоца је одбијена и потврђена првостепена пресуда у преосталом делу.

Против правноснажне пресуде, донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка учињених у другостепеном поступку и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију, уз захтев за накнаду трошкова.

Испитујући побијану одлуку у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП јер је одлучивао на основу чињеничног стања које је утврђено у првостепеној пресуди. Неосновано се ревизијом указује и на битну повреду поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП, јер је другостепени суд у образложењу пресуде оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу на неодређено време код туженог на радном месту ... у СІТС (Централно инжењерско – технички центар – Дирекција за производњу нафте и гаса, Блок истраживање и производња), на основу уговора о раду од 01.10.2011.године. Предметним решењем туженог од 28.03.2018.године тужиоцу је отказан уговор о раду (са пратећим анексима) на основу члана 179. став 2. тачка 1. Закона о раду и члана 18. став 4. тачка 4. алинеја а.) уговора о раду од 01.04.2016.године (пречишћен текст) због повреде радне обавезе јер је у последњем периоду несавесно и немарно извршавао радне обавезе тако што неколико задатака (задаци од 09.10.2017.године, 11.10.2017.године и 18.10.2018.године) није извршио у задатим роковима, односно није их ни извршио.

У опису посла (радног места) тужиоца наведено је да је сврха посла обрада података производње Погона и праћење и контрола производње преко „система“ (уз конкретизацију тих послова), с тим што задаци тог радног места нису били константни, већ су се мењали у складу са актуелношћу и у складу са увођењем у „систем“ нових програма (SAP и др.) и апликација (USOI, OTS, Alarm adviser, Šahmatka и др.). У служби у којој је тужилац радио стизали су сви подаци везано за производњу за текући дан на нивоу туженог. Задатак запослених у служби је био да на основу пристиглих података сачине извештаје (након обраде података). Код туженог, није постојао стандард којим су регулисани рокови за извршење задатка, али су, по правилу, рокови били кратки (по неколико сати, односно у једном дану), што је нарочито било значајно у 2017. / 2018. години када се код туженог прелазило већим делом на аутоматске извештаје. Процену потребног времена за извршење задатка вршили су интерно непосредни руководиоци (у овом случају је то био ББ) и служба аналитике (на основу сазнања о томе у којим роковима остали запослени ... извршавају радне задатке), који рокови су били познати запосленима. Поред тога, запослени су добијали и задатке које је требало да испуне у одређеном кварталу (квартални циљеви), које су могли да виде укуцавањем шифре у програму SAP. Тужиоцу је квартални циљ – задатак за трећи и четврти квартал 2017.године био коришћење апликације OTS.

Тужени је организовао посебне обуке запослених за рад у оним програмима за које је то предвиђено законом, односно стандардима туженог и када су запослени захтевали додатне обуке за рад у програмима, док су се за рад у апликацијама и алаткама (USOI, OTS, Alarm adviser, Šahmatka и др.), које је тужени користио у

процесу рада, запослени оспособљавали у току рада тако што су се, у случају потреба, обраћали колегама који већ раде у тим апликацијама за додатна појашњења. За апликацију Alarm adviser одржана је маја 2017.године неформална обука код туженог од стране лица која су била дужна за његово одржавање, а како је тужилац у то време био привремено спречен за рад, обучавањем је касније од стране других запослених код туженог (ВВ и ГГ). За апликацију OTS (која је код туженог постојала од 90 - их година, с тим што је 2017.године унапређена од стране једног од запослених обуке су биле често, у трајању 20-30 минута (колико је потребно за овладавање том апликацијом).

У периоду август – октобар 2017.године тужилац је од непосредног руководиоца добио укупно пет задатака, који су подразумевали коришћење одређених програма и алатки туженог, са кратким роковима за њихово извршење (у току истог или наредног дана). Први задатак од 07.08.2017.године тужилац је извршио са недостацима. Други задатак од 08.08.2017.године није извршио јер није умео да користи апликацију Alarm adviser (неопходну за извршење тог задатка). Након тога код тужиоца је наступила привремена спреченост за рад (од 10.08.2017.године). Трећи задатак од 09.10.2017.године који се, између осталог, односио на проверу алгорита евиденције производње, уз коришћење софтвера USOI (неопходног за извршење задатка) тужилац није извршио у задатом року (исти дан), па ни након упозорења водећег инжењера СИТС (ДД) датог у меилу од истог дана. При томе, није ни покушао да изврши задатак јер није улазио у овај софтвер, правдајући се тиме да није ни могао да покрене тастни сервер USOI, а на питање непосредног руководиоца коме се обратио поводом овог сервера није се изјаснио. Четврти задатак од 11.10.2017.године који се односио на анализу кретања захтева за радове издате кроз систем OTS (што је обухватало појединачне задатке под тачкама 1., 2., 3., и 4.) није извршио у задатом року (исти дан до 16,00 часова). За извршење овог је било потребно укупно четири часа. Ради извршења овог задатка тужиоцу је истог дана прослеђено упутство за креирање захтева за OTS налог од стране ЂЂ (на захтев ЕЕ). Тужилац није направио налог, већ је затражио шифру за рад у OTS програму од колеге ЖЖ и под истом је радио на извршењу задатака. Тачку 1. (приказ свих захтева издатих од почетка октобра по службама), за чије извршење је било потребно 10 – 30 минута (коришћењем апликације OTS), тужилац је извршио по истеку рока (наредни дан 12.10.2017.године), тачку 2. (дефинисање захтева који нису издавани кроз OTS), за чије извршење је потребно око сат времена, извршио је тек наредног дана, тачку 3. (приказивање броја правилно обрађених захтева и проценат неправилно обрађених захтева, са образложењем разлога необрађивања) извршио је тек наредног дана, и то делимично (јер није дао податке о верификованим захтевима), а тачку 4., за чије извршење је било потребно коришћење програма USOI и OTS апликације (један од кварталних циљева за трећи и четврти квартал тужиоца био је рад и анализа захтева у OTS) извршио је наредног дана, и то делимично (јер није дао разлоге неслагања у достављеним подацима), правдајући се тиме да је био одсутан из здравствених разлога скоро цео трећи квартал, иако га је меилом од 17.10.2017.године непосредни руководиоца обавестио да чека испуњење овог задатка. Пети задатак од 18.10.2018.године који је подразумевао, између осталог, да за сваку бушотину Средњег и Северног Баната изврши поређење фактичких производњи флуида и нафте - последње потврђено мерење у Şahmatçı, са производњама по MER-у тужилац није извршио у задатом року до 19.10.2018.године (до 15.00 часова), па ни у додатном року до 27.10.2018.године, а ни након тога.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили одредбе члана 179. став 2. тачка 1 у вези чланова 175. тачка 4., 180. ставови 1., 2., и 3., 184. став 1. и 185. ставови 1.-5. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 13/17) када су одбили захтев тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду од 28.03.2018.године и за враћање на рад. Другостепени суд је правилно укинуо првостепену пресуду у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да га распореди на радно место које одговара његовој врсти и степену стручне спреме и радним способностима због учињене битне повреде из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП и одбацио тужбу у том делу. Суд није надлежан да одлучује о том тужбеном захтеву, с обзиром на то да је распоређивање запослених у складу са врстом и степеном стручне спреме и радним способностима у искључивој надлежности послодавца, о чему одлучује у зависности од процеса и организације рада.

Чланом 18. став 4. тачка 4. алинеја а.) уговора о раду, који је тужилац закључио са туженим, предвиђено је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако својом кривицом учини повреду радне обавезе у виду несавесног и немарног извршавања радне обавезе.

Чланом 179. став 2. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 13/17), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду који својом кривицом учини повреду радне обавезе у виду несавесног или немарног извршавања радне обавезе.

Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак нижестепених судова да су се у радњама тужиоца стекла обележја повреде радне обавезе из члана 179. став 2. тачка 1. Закона о раду и члана 18. став 4. тачка 4. алинеја а.) уговора о раду, па му је предметним решењем туженог од 28.03.2018.године законито престао радни однос. Пре отказа уговора о раду, тужени послодавац је тужиоца писаним путем упозорио на постојање разлога за отказ, у складу са обавезом из члана 180. Закона о раду. Како је тужиоцу законито престао радни однос, то нема основа да буде враћен на рад код туженог у смислу члана 191. Закона о раду. Поред тога, правилно су нижестепени судови оценили као неоснован истакнути приговор неблаговремености поднете тужбе јер је побијано решење уручено тужиоцу 14.04.2018.године (сходно члану 185. ставови 1.-5. Закона о раду), док је тужбу за поништај тог решења тужилац поднео 12.06.2018.године у року од 60 дана из члана 193. став 2. истог закона.

Нижестепени судови су утврдили постојање кривице тужиоца за учињену повреду радне обавезе која се огледа у томе што није пратио увођење нових система, програма и апликација код послодавца, које је тужени константно уводио у циљу олакшавања извршења посла, тачности података и побољшања производње, омогућивши сталну обуку запослених кроз организоване обуке и кроз подршку запосленима између себе у процесу коришћења програма, те је постојала дужност и потреба запослених да прате те програме, а што је имало за последицу неблаговремено и нецеловито извршавање свакодневних радних задатака, односно њихово неизвршење од стране тужиоца, чиме је одступио од очекиваног и предвиђеног поступања приликом извршења радних обавеза свог радног места. Природа послова радног места

тужиоца је таква да је неопходно задатке извршавати ажурно и у кратким роковима како би се биланс процеси код туженог несметано одвијали.

Супротно наводима ревизије, изведеним доказима тужени је доказао колико је времена потребно за извршење сваког од задатка који је непосредни руководилац дао тужиоцу. Код таквог стања ствари, чињеница да тужени својим актом није прописао стандарде и рокове у којима запослени треба да изврши радни задатак није овде од утицаја, јер је тужени, преко службе аналитике и непосредних руководилаца запослених, пратио у којим роковима запослени извршавају радне задатке и сходно томе давао рокове за њихово извршавање. Осим тога, када је реч о задатку од 18.10.2017.године, без обзира на обимност тог задатка (на коју се указује у ревизији), првобитно дати рок за извршење задатка (два дана) је, након приговора тужиоца непосредном руководиоцу, продужен до 27.10.2017.године, али тужилац ни у накнадном року тај задатак није извршио, нити је током поступка пружио доказе у смислу члана 231. ЗПП да је покушао извршење тог задатка. Боловање тужиоца у периоду спровођења обуке за апликацију OTS (у августу 2017.године) неопходну за извршавање датих радних задатака (задаци од 09.10.2017.године и 11.10.2017.године) није било сметња да, по повратку на рад, затражи од за то задужених запослених обуку на том програму (за коју је потребно 20-30 минута). Напротив, тужилац није ни показао интересовање за ту обуку, већ је у овој апликацији радио под туђом шифром, пропуштајући да поднесе захтев за добијање шифре.

Чињеница да је тужилац 27.10.2017.године (када је истицао продужени рок за извршење последњег задатка од 18.10.2017.године) покренуо поступак за заштиту од злостављања на раду против свог непосредног руководиоца и да је у том поступку (који није окончан доношењем одлуке којом би се утврдило злостављање тужиоца на раду у смислу Закона о спречавању злостављања на раду) констатовано од изабраног посредника да је између непосредног руководиоца и тужиоца постојао лични конфликт је по оцени Врховног касационог суда без утицаја на другачију одлуку. Будући да изведеним доказима тужилац није доказао да је отказ уговора о раду последица злостављања на раду од стране непосредног руководиоца. Напротив, изведеним доказима тужени је доказао да су и остали запослени у сектору у којем је радио тужилац (СИТС) добијали кратке рокове за извршавање задатака, који су били условљени процесом рада код туженог, за чије испуњење у тим роковима је управо било неопходно постојање одређених вештина (познавање одређених програма и апликација) због чега је стално организовао интерне обуке запослених за рад у тим програмима и апликацијама. Из утврђеног чињеничног стања произлази и да је, након што је 2015. и 2016.године тужилац оцењен негативном оценом, непосредни руководилац одржао састанке са тужиоцем, указао му на пропусте у раду (да не користи у довољној мери алате, функције и могућности софтвера), нудио му додатне обуке, што је тужилац одбио наводећи да не разуме шта се од њега тражи. На тужиоцу је био терет доказивања супротног. Стога Врховни касациони суд изнете ревизијске наводе оцењује неоснованим, зато што се њима посредно указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, што на основу члана 407. став 2. ЗПП није дозвољен ревизијски разлог.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију је одбијен као неоснован јер нису били потребни за вођење ове парнице, у смислу члана 154. став 1. ЗПП.

На основу члана 165. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић